

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 17 0 Rs 075491 19 Rev
Sarajevo, 11.11.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Gorana Nezirović, kao predsjednika vijeća, Jasminke Kubat i Zlate Džafić, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: 1. S.S. iz B.K. ..., i 2. A. S. iz B. K. ..., koje zastupaju punomoćnici F. M. i J. Š., advokati iz B., protiv tuženog JU ..., koga zastupa punomoćnik M. A., advokat iz B., radi utvrđenje i poništenja, v.s. 30.001,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj 17 0 Rs 075491 17 Rsž od 13.03.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 11.11.2020. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija se usvaja, obje nižestepene presude preinačavaju i sudi:

Utvrđuje se da je nezakonita Odluka S. ... broj ... od godine kojom je odlučno da se prilikom angažmana nastavnog osoblja na ... izbori u naučno-nastavna zvanja stečeni na privatnim visokoškolskim ustanovama neće automatizmom priznati na ..., te se kao takva poništava u cijelosti.

Utvrđuje se da je temeljem Odluke S. ... broj ... od godine tužiteljima tuženi povrijedio pravo na jednako postupanje, jer im nije dozvoljeno od strane tuženog da pod jednakim uslovima učestvuju u konkursnoj proceduri iz razloga jer su tužitelji stekli izbor u naučnonastavno zvanje „docent“ za užu naučnu oblast „menadžment i organizacija“ i to Odlukom broj ... od godine tužiteljica A.S. i Odlukom broj ... od godine tužitelj S.S., obje odluke donesene od strane privatne visokoškolske ustanove

Nalaže se tuženom da na ime naknade štete tužiteljima solidarno isplati ukupan iznos od 5.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate u roku od 30 dana od dana donošenja presude.

Utvrđuje se da je nezakonita odluka tuženog kojom je izvršen izbor nastavnika i saradnika u akademskoj godine na osnovu Konkursa/natječaja za izbor u zvanje i angažman nastavnika i saradnika na ... u akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O ., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima, te se kao takva poništava u cijelosti.

Utvrđuje se nezakonita odluka tuženog kojom je izvršen izbor nastavnika i saradnika u akademskoj ... godine na osnovu Konkursa/natječaja za izbor u zvanje i angažman nastavnika i saradnika na ... u akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima, te se kao takva poništava u cijelosti.

Utvrđuje se da je nezakonita odluka tuženog kojom je izvršen izbor nastavnika i saradnika u akademskoj ... godine na osnovu Konkursa/natječaja za izbor u zvanje i angažman

nastavnika i saradnika na ... u akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima, te se kao takva poništava u dijelu u kojem izvršen izbor nastavnika za predmet Menadžment ljudskih potencijala.

Utvrđuje se da je nezakonita odluka tuženog kojom je izvršen izbor nastavnika i saradnika u akademskoj ... godine na osnovu Konkursa/natječaja za angažman nastavnika i saradnika na I ciklusu studija na ... akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima, te se kao takva poništava u dijelu u kojem izvršen angažman nastavnika za predmete Mikroekonomija, Ekonomski razvoj i ekologija, Ekonomija Europe, Ekonomija BiH, Poslovno komuniciranje, Strateški menadžment, Ekonomija javnog sektora, Menadžment kvaliteta i Poslovna etika.

Utvrđuje se da je nezakonita odluka tuženog kojom je izvršen izbor u zvanje i angažman nastavnika i saradnika u akademskoj ... godine na osnovu ponovnog Konkursa/ natječaja za izbor u zvanje i angažman nastavnika i saradnika u akademskoj ... godine na ... u akademskoj ... godini objavljen dana ... godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima, te se kao takva poništava u dijelu u kojem izvršen angažman nastavnika za predmete Ekonomika i organizacija.

Utvrđuje se da je nezakonita odluka tuženog kojom je izvršen izbor za angažman u izvođenju nastave i vježbi i izbor u zvanje na ... u akademskoj ... godine na osnovu Konkursa/natječaja za angažman u izvođenju nastave i vježbi i izbor na ... u akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima, te se kao takva poništava u dijelu u kojem izvršen angažman nastavnika za predmete Osnovi ekonomije, Mikroekonomija, Makroekonomija, Ekonomski razvoj i ekologija, Ekonomija BiH, Poslovno komuniciranje, Marketing menadžment, Marketing komuniciranja, Marketing usluga, Strateški menadžment, Ekonomija javnog sektora, Poduzetništvo, Poslovno odlučivanje i Menadžment kvaliteta.

Tuženi je dužan tužiteljima naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.477,46 KM u roku od 30 dana, koji počinje teći prvog dana nakon dostave prepisa presude tuženom.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Bihaću broj 17 0 Rs 075491 16 Rs od 02.06.2017. godine stavom prvim izreke odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja koji glasi:

Utvrđuje se da je nezakonita Odluka S. ... broj ... od ... godine kojom je odlučno da se prilikom angažmana nastavnog osoblja na ... izbori u naučno-nastavna zvanja stečeni na privatnim visokoškolskim ustanovama neće automatizmom priznati na ..., te se kao takva poništava u cijelosti.

Utvrđuje se da je temeljem Odluke S. ... broj ... od godine tužiteljima doc. dr. S.S. i doc. dr. S. A. tuženik JU ... povrijedio pravo na jednako postupanje, jer im nije dozvoljeno od strane tuženika da pod jednakim uslovima učestvuju u konkursnoj proceduri iz razlog, jer su tužitelji stekli izbor u naučnonastavno zvanje docent za užu naučnu oblast

„menadžment i organizacija" i to Odlukom broj ... od ... godine tužiteljica S.A. i Odlukom broj ... od ... godine tužitelj S.S., obje odluke donesene od strane privatne visokoškolske ustanove

Nalaže se tuženiku JU ... da na ime naknade štete tužiteljima solidarno isplati iznos od 5.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom po stopi utvrđenoj Zakonom o visini stope zatezne kamate počev od dana podnošenja tužbe, pa do konačne isplate, u roku od 15 dana od dana donošenja presude.

Utvrđuje se da je nezakonita odluka tuženika JU ... kojom je izvršen izbor nastavnika i saradnika u akademskoj ... godine na osnovu Konkursa/ natječaja za izbor u zvanje i angažman nastavnika i saradnika na ... u akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima, te se kao takva poništava u cijelosti.

Utvrđuje se nezakonita odluka tuženika JU ... kojom je izvršen izbor nastavnika i saradnika u akademskoj ... godine na osnovu Konkursa/ natječaja za izbor u zvanje i angažman nastavnika i saradnika na ... u akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima te se kao takva poništava u cijelosti.

Utvrđuje se da je nezakonita odluka tuženika JU ... kojom je izvršen izbor nastavnika i saradnika u akademskoj ... godine na osnovu Konkursa/ natječaja za izbor u zvanje i angažman nastavnika i saradnika na ... u akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima, te se kao takav poništava u dijelu u kojem izvršen izbor nastavnika za predmet Menadžment ljudskih potencijala.

Utvrđuje se da je nezakonita odluka tuženika JU ... kojom je izvršen izbor nastavnika i saradnika u akademskoj ... godine na osnovu Konkursa/ natječaja za angažman nastavnika i saradnika na I ciklusu studija na ... u akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima te se kao takav poništava u dijelu u kojem izvršen angažman nastavnika za predmete Mikroekonomija, Ekonomski razvoj i ekologija, Ekonomija Europe, Ekonomija BiH, Poslovno komuniciranje, Strateški menadžment, Ekonomija javnog sektora, Menadžment kvaliteta i Poslovna etika.

Utvrđuje se da je nezakonita odluka tuženika JU ... kojom je izvršen izbor u zvanje i angažman nastavnika i saradnika u akademskoj ... godine na osnovu Ponovnog Konkursa/ natječaja za izbor u zvanje i angažman nastavnika i saradnika u akademskoj 2016/2017 godine na ... akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima, te se kao takav poništava u dijelu u kojem izvršen angažman nastavnika za predmete Ekonomika i organizacija.

Utvrđuje se da je nezakonita odluka tuženika JU ... kojom je izvršen izbor za angažman u izvođenju nastave i vježbi i izbor u zvanje na Ekonomskom fakultetu u akademskoj ... godine na osnovu Konkursa/ natječaja za angažman u izvođenju nastave i vježbi i izbor u na ... u akademskoj ... godini objavljen dana godine u dnevnom listu O., jer u konkursnoj proceduri i prilikom izbora tužiteljima nije omogućeno učestvovanje pod jednakom uslovima, te se kao takav poništava u dijelu u kojem izvršen angažman nastavnika za predmete Osnovi ekonomije, Mikroekonomija, Makroekonomija, Ekonomski razvoj i ekologija, Ekonomija BiH, Poslovno komuniciranje, Marketing menadžment, Marketing komuniciranja, Marketing usluga, Strateški menadžment, Ekonomija javnog sektora, Poduzetništvo, Poslovno odlučivanje i Menadžment kvaliteta.

Nalaže se tuženiku da tužiteljima nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 7.672,10 KM, u roku od 15 dana od dana donošenja presude.“

Stavom drugim izreke presude obavezani su tužitelji da tuženom JU ... solidarno naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 3.360,00 KM u roku od 15 dana od pravosnažnosti presude.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 17 0 Rs 075491 17 Rsž od 13.03.2019. godine žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 2.479,50 KM.

Blagovremeno izjavljenom zajedničkom revizijom tužitelji drugostepenu presudu pobijaju zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, drugostepena presuda preinači usvajanjem tužbenog zahtjeva u cijelosti ili ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovni postupak.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP-a), koja se u ovom predmetu primjenjuje na osnovu člana 106. stav (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku², ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija je osnovana.

Predmetnom tužbom tužitelji traže da sud utvrdi nezakonitom Odluku S. ... broj ... od ... godine kojom je odlučno da se prilikom angažmana nastavnog osoblja na ... naučno-nastavna zvanja stečena na privatnim visokoškolskim ustanovama neće automatizmom priznati na ..., te utvrđenje da je temeljem te Odluke S. ... tužiteljima povrijeđeno pravo na jednako postupanje u zapošljavanu za izbor nastavnika i saradnika na ... po raspisanim konkursima u akademskoj ..., ... i godine, te slijedom toga i zahtjev za ponišenje izvršenog izbora nastavnika u navedenim akademskim godinama, uz naknadu štete uzrokovane povredama prava zaštićenih Zakonom o zabrani diskriminacije (pravo na jednako postupanje), sa sporednim potraživanjem kamata i troškova postupka.

Iz činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda, koja je kao pravilna prihvatio i drugostepeni sud proizilazi da je tužitelj S.S. stekao akademsko zvanje bachelor ekonomije, magistar ekonomije i doktor ekonomskih nauka na ..., a što proizilazi iz diploma ... od godine broj ... , broj ... od godine i broj ... od godine, da je tužiteljica A.S. stekla visoko obrazovanje diplomiranog ekonomiste na ..., dok je akademsko zvanje magistra ekonomije i akademsko zvanje doktora ekonomskih nauka stekla na ..., a što proizilazi iz diploma Fakulteta za ... broj ... od ... godine i diploma ... broj ... od godine i broj ... od godine, da ... je za tužiteljicu A. S. donio saglasnost broj ... od v . godine i Odluku broj ... od ... godine za izbor u nastavno-naučno zvanje „Docent“ za grupu predmeta iz uže naučne oblasti „Menadžment i organizacija“, kao i saglasnost broj ... od godine,

¹ „Službene novine F BiH“, broj 53/03, 73/05 i 19/06

² „Službene novine F BiH“, broj 98/15

da je za tužitelja S.S. donio Odluku broj ... od godine za izbor u nastavno-naučno zvanje „Docent“ za grupu predmeta iz uže naučne oblasti „Menadžment i organizacija“, da je tuženi u sredstvima javnog informisanja raspisivao konkurse za izbor nastavnika i saradnika u akademskoj ..., ... i godine na ..., da su tužitelji ... dostavili prijave na raspisane konkurse, da je tuženi obavijestima od godine, od godine i od godine obavijestio tužitelje da je kod odlučivanja o angažmanu nastavnika i saradnika za izvođenje nastave na predmetima utvrđenim konkursima, prednost data kandidatima koji imaju odluke o izboru u zvanje sa javnih (državnih) Univerziteta, konkretno ..., a u skladu sa donesenom odlukom S. ... broj ... od godine kojom je odlučno da se prilikom angažmana nastavnog osoblja na ... naučno-nastavna zvanja stečena na privatnim visokoškolskim ustanovama neće automatizmom priznati na ..., da su se tužitelji zbog takvog načina izbora po konkursu obratili inspekciji, da ..., Inspektorat za ... je dana godine donijela rješenje broj ... kojim je naložila tuženom da u cilju osiguranja zakonitosti otkloni nedostatke i nepravilnosti i to: da preispita proceduru, način i broj angažiranih spoljnih saradnika na ... u akademskoj godini u pogledu ispunjavanja uslova za izvođenje nastave (prijave na konkurs, Izvještaje Komisije za angažman nastavnika i saradnika, izbor u akademsko zvanje angažiranih nastavnika i saradnika), te da pismeno obavijesti inspektora o izvršenoj radnji, da tužitelji ni po jednom konkursu nisu izabrani jer je prednost data kandidatima koji imaju odluke o izboru u zvanje sa javnih (državnih) Univerziteta, a u skladu sa donesenom odlukom S. ...

Nižestepeni sudovi odbijaju tužbeni zahtjev tužitelja uz zaključak da pobijana odluka S. kandidate koji su ostvarili naučno-nastavna zvanja na privatnim visokoškolskim ustanovama ne isključuje iz konkursne procedure, niti im onemogućuje prijavu na konkurs, pa da samim tim ih ne diskriminira u odnosu na druge kandidate. Tumačeći odluku S. nižestepeni sudovi smatraju da pobijana odluka nije nezakonita i da je istu donio S. u skladu sa svojim ovlaštenjima koja proizlaze iz Statuta Univerziteta i Zakona i da ista nije ni u kakvoj koliziji sa odredbama Okvirnog Zakona o visokom obrazovanju, niti Zakona o visokom obrazovanju USK-a, jer ista po stavu nižestepenih sudova ne predviđa eliminaciju za angažman nastavnog osoblja koji su naučno nastavna zvanja stekli na privatnim visokoškolskim ustanovama, pa samim tim smatraju da tužitelji nisu ovom odlukom diskriminirani u bilo kom smislu, a pogotovo što tužiteljima nije oduzeto pravo da učestvuju na konkursu. Smatraju da je pravo Univerziteta i Fakulteta, kao poslodavca, da izvrše odabir naučno nastavnog kadra, bez obzira gdje su stekli naučno nastavna zvanja, pa da činjenica što tužitelji nisu na konkursima za koja se traži utvrđenje nezakonitosti izabrani, sama po sebi ne ukazuje da su diskriminirani na bilo koji način, niti da su pobijane odluke o izboru nastavnika i saradnika u akademskim godinama, nezakonite.

Osnovano revizija prigovara pogrešnoj primjeni materijalnog prava, jer pogrešno su nižestepeni sudovi interpretirali i primijenili odredbe članova 2. stav (1) i 15. Zakona o zabrani diskriminacije³ kada su u cijelosti odbili tužbeni zahtjev tužitelja. Prema naprijed navedenom Zakonu, za postojanje diskriminacije neophodno je utvrditi različito tretiranje nekog lica ili grupe lica, prema zabranjenim osnovama iz člana 2. stav (1) Zakona o zabrani diskriminacije, u odnosu na lice ili grupu, koje se nalazi u sličnoj ili podudarnoj situaciji i kojima je uživanje spornog prava omogućeno, te da takav različit tretman nema

³ “Službeni glasnik BiH“, broj 59/09 i 66/16

legitiman cilj, odnosno da nedostaje proporcionalnosti između željenog cilja i upotrijebljenih sredstava.

Mjera utvrđenosti postojanja ili nepostojanja navedenih činjenica u anti-diskriminacijskim parnicama, shodno odredbi člana 15. stav (1) Zakona o zabrani diskriminacije, raspoređena je tako da je na podnosiocu tužbe teret da sa stepenom pretežne vjerovatnoće dokaže činjenice na osnovu kojih bi sud mogao zaključiti da ga je tuženi nejednako tretirao na nekoj zabranjenoj osnovi. Tada se teret dokazivanja prebacuje na tuženu stranu, koja je sa stepenom sigurnosti dužna uvjeriti sud da se različit tretman nije dogodio (ili nije dogodio na zabranjenoj osnovi), odnosno da različit tretman ima legitiman cilj i da postoji proporcionalnost između preduzete radnje i posljedice.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je S. ... donio odluku broj ... od godine kojom je popisao da se prilikom angažmana nastavnog osoblja na ... naučno-nastavna zvanja stečena na privatnim visokoškolskim ustanovama neće automatizmom priznati na ..., da je tuženi kod odlučivanja o angažmanu nastavnika i saradnika za izvođenje nastave na predmetima utvrđenim konkursima, prednost dao kandidatima koji imaju odluke o izboru u zvanje sa javnih (državnih) Univerziteta, postupajući tako u skladu sa donesenom odlukom S. ... broj ... od godine.

Odluka S. tuženog kojom on iznosi stav o diplomama stečenim na privatnim visokoškolskim ustanovama da se neće po automatizmu priznavati (što suprotno znači da će se diplome sa državnih visokoškolskih ustanova po automatizmu priznavati), po ocjeni ovog revizijskog suda, predstavlja postupanje zbog kojeg bi neka osoba (koja ima stečenu diplomu na privatnoj visokoškolskoj ustanovi kao što su tužitelji) mogla biti stavljena u nepovoljniji položaj od druge osobe (osobe sa diplomom stečenom na visokoškolskoj državnoj ustanovi) u usporednoj situaciji (zapošljavanja), dakle takvom odlukom počinjena je izravna diskriminacija u smislu odredbi člana 2. stav (1) i člana 3. stav (1) Zakona o zabrani diskriminacije.

Naime S., kao najviše tijelo na ..., neovisno o moći i položaju koji na univerzitetu ima, svoju odluku nije utemeljio na Zakonu jer propisi na koje se odluka poziva (član 79. do člana 86. Zakona o visokom obrazovanju Unsko-sanskog kantona i član 61. u vezi sa članom 193. do člana 201. Statuta ...) ne daju mogućnost niti propisuju, niti daju osnova da se diplome sa privatnih univerzitete ne priznaju po automatizmu u procesu zapošljavanja. S. ima javni autoritet, kao i ..., pa takva odluka može na diskriminaciju potaknuti i druge prema kojima on nema položaj hijerarhijske nadležnosti kao kod tuženog i može biti poticaj drugim poslodavcima da prema osobama koje su završile privatni univerzitet i na istim stekle visoko obrazovanje - postupaju sa predrasuda.

Okolnosti predmeta, Odluka S. broj ... od godine, te obavijesti od godine, od godine i od godine, svojom sadržinom, kojim je tuženi obavijestio tužitelje da je kod odlučivanja o angažmanu nastavnika i saradnika za izvođenje nastave na predmetima utvrđenim konkursima, prednost dao kandidatima koji imaju odluke o izboru u zvanje sa javnih (državnih) Univerziteta, konkretno ..., a prednost data u skladu sa donesenom odlukom S. ... broj ... od godine kojom je odlučno da se prilikom angažmana nastavnog osoblja na ... naučno-nastavna zvanja stečena na privatnim visokoškolskim ustanovama neće automatizmom priznati na ..., potvrđuje da su po osnovu obrazovanja, odnosno stečene diplome na privatnoj visokoškolskoj ustanovi, u procesu zapošljavanja

tužitelji stavljeni u neravnopravan položaj u odnosu na osobe sa diplomom stečenom na visokoškolskoj državnoj ustanovi. Ovakva odluka S. imala je izravan uticaj na izbor i uspješno sudjelovanje tužitelja u konkursu u odnosu na kandidate sa državnih univerziteta, jer su tužitelji u startu, stavljeni u neravnopravan položaj, jer Odlukom S. njihove diplome nisu po automatizmu priznate, a sama konkursna procedura ne potvrđuje, na koji način su te diplome u proceduri izbora kandidata priznavane i kako vrednovane, kada u obavijestima upućenim tužiteljima, sam tuženi navodi „da je prednost pri izboru data kandidatima sa državnih univerziteta“, pozivajući se pri tom na odluku S. broj ... od godine, te navođenjem da su tužitelju uz dokumentaciju na konkurs dostavili odluku o izboru zvanja sa privatnog fakulteta, pa da je slijedom toga o njihovom ne izboru i odlučeno. Tuženi je dao tužiteljima mogućnost da se prijave na konkursu, ali ne i pravo učestvovanja u izboru niti samog izbora (da budu birani), upravo zbog diplome stečene na privatnoj visokoškolskoj ustanovi. Da je odluka S. protivna prinudnim propisima, te da je tužitelje stavila u neravnopravan položaj u konkursnoj proceduri u zapošljavanju, potvrđuje i rješenje Kantonalne ..., Inspektorat za ... broj od godine kojim rješenjem je naloženo tuženom da u cilju osiguranja zakonitosti otkloni nedostatke i nepravilnosti u postupku izbora kandidata po raspisanim konkursima za naučno-nastavo osoblje.

Navedeno potvrđuje, da su podnosioci tužbe (tužitelji) sa stepenom pretežne vjerovatnoće dokazali činjenice na osnovu kojih bi sud mogao zaključiti da ih je tuženi nejednako tretirao na zabranjenoj osnovi. Tuženi nije sa stepenom sigurnosti uvjerio sud da se različit tretman nije dogodio ili nije dogodio na zabranjenoj osnovi, odnosno da različit tretman ima legitiman cilj i da postoji proporcionalnost između preduzete radnje i posljedice.

Naime, tvrdnja tuženog da je S. odluku donio kako bi zaštitio autoritet Univerziteta, kvalitet nastave, akademskog osoblja, da je njeno donošenje bilo neophodno, nema uporišta u zakonu (član 34., 35., 53. i 54. Okvirnog Zakona o visokom obrazovanju BiH⁴), jer ni jedna odredba Okvirnog Zakona o visokom obrazovanju, te Zakona o visokom obrazovanju Unsko-sanskog kantona⁵, ne propisuje nejednakost u priznavanju diploma stečenih na državnim i privatnim visokoškolskim ustanovama, niti da se konkurencija u kvalitetu i vrednovanju stečenog znanja na privatnim ili državnim Visokoškolskim ustanovama može vrednovati na prednji način. Očuvanje rejtinga univerziteta, kvaliteta nastave, pridržavanja plana i programa u izvođenju iste, legitimnost diploma, regulišu prednje navedeni Zakoni kroz svoje norme kontrolom kroz inspeksijske nadzore, nalaganjem otklanjanja nepravilnosti, izricanjem zabrane rada, ali ni jedna odredba ne daje za pravo bilo kojoj Visokoškolskoj ustanovi (privatnoj ili državnoj), da svojom odlukom može odbiti priznanje diplome po automatizmu drugoj Visokoškolskoj ustanovi ili da joj da niži rang od one diplome stečene na toj ili drugoj Visokoškolskoj ustanovi. Status stečene diplome sa privatnog i državnog univerziteta, kao visokoškolskih ustanova po Okvirnom Zakon o visokom obrazovanju je izjednačen. Takvu jednakost propisuje i Zakona o visokom obrazovanju USK. Navedeni zakoni ne propisuje mogućnost da ove Visoko-obrazovne ustanove međusobno ne priznaju diplome po automatizmu, niti bilo koji propis propisuje nejednakost ovih diploma po bilo kom osnovu, pa ni u postupku kod njihovog predočavanja u zapošljavanju. Odlukom S. tužene, dat je različit tretman diplomama stečenim na državnoj i privatnoj akreditovanoj Visokoškolskoj ustanovi, što

⁴ "Službeni glasnik BiH", broj 59/07

⁵ "Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 8/09, broj 9/10

zakon ne propisuje, pa je taj tretman na zabranjenoj osnovi.

Isto tako ne može se prihvatiti ni stav tuženog da je takav tretman imao legitiman cilj i da je donesena Odluka proporcionalna između poduzete radnje i posljedice jer kvalitet kandidata i njegova stručnost, te znanje ne provjerava se činjenicom da li je diploma stečena na privatnoj ili državnoj visokoškolskoj ustanovi, nego pokazanim znanjem kandidata kroz pravila koja su transparentna, pravična i dostupna (član 54. Okvirnog Zakona o visokom obrazovanju BiH). Sam kvalitet nekog kandidata u određenoj oblasti po osnovu stečenog zvanja VSS ne može se vrednovati i mjeriti samo po tome da li je diploma stečena na privatnoj ili državnoj visokoškolskoj ustanovi kako to tužena u postupku odabira kandidata po raspisanim konkursima čini, kada u zakonu za to nema utemeljenja, pa niti u odredbama člana 34. i 35. Okvirnog Zakona o visokom obrazovanju BiH, a na koje su se pozvali nižestepeni sudovi. Prema odredbi člana 48. Okvirnog Zakona o visokom obrazovanju Agencija za ..., je nadležna za utvrđivanje jasnih, transparentnih i pristupačnih kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova i donošenja normi kojima se određuju minimalni standardi u oblasti visokog obrazovanja, a ne tuženi. Članom 54. istog Zakona je propisano da nadležni državni organi, te drugi organi i organizacije u Bosni i Hercegovini će, u svrhu zaposlenja ili javne funkcije, priznavati samo one akademske stepene i diplome koje izdaju akreditovane visokoškolske ustanove. Da diplome tužitelja nisu izdate od akreditovane i licencirane visokoškolske ustanove tuženi i ne tvrdi, niti spori, što potvrđuje da u zakonu nije imao osnova za degradaciju diploma tužitelja, kroz Odluku S. da njihove diplome ne prizna po automatizmu pri zaposlenju, kao diplome stečene na državnim Visokoškolskim ustanovama.

Vijeće Ministara BiH je donijelo Odluku o usvajanju osnova kvalifikacijskog okvira⁶, kojom odlukom, a koja je usklađena sa Lisabonskom konvencijom, su regulisani ciljevi i data načela osnova kvalifikacijskog okvira, prema kojoj Odluci izabrana komisija samo može dati nivo postignuća u bilo kojoj oblasti obrazovanja i obuke, bez obzira na način obrazovanja (bilo na privatnoj ili državnoj obrazovnoj ustanovi), upoređujući tako kvalifikacije na osnovu istog sistemskog vredovanja, pri tom dajući objektivnost u ocjenjivanju postignuća obrazovanja i stečenog akademskog zvanja bilo na privatnoj ili državnoj obrazovnoj ustanovi, a ne tuženi.

Članom 66. stav (2) Zakon o visokom obrazovanju Unsko-sanskog kantona, je propisano da student može da osporava odluku ili radnju organa ustanove, kojom je povrijeđeno neko od njegovih zakonom, statutom ili drugim aktom utvrđenih prava pred nadležnim sudom, pa analogno tome, suprotno stavu tužene i tužitelji mogu tražiti zaštitu svojih prava po osnovu diskriminacije u oblasti obrazovanja i zapošljavanja saglasno odredbi člana 6. Zakona o zabrani diskriminacije, u situacijama kada je aktom tužene povrijeđeno njihovo zakonom zaštićeno pravo u oblasti obrazovanja i zapošljavanja.

Da poslovna politika koja favorizira jednu, a degradira drugu grupu, je diskriminirajuća, izražen je i u pravnim shvaćanjima Evropskog suda za ljudska prava, kroz primjer u slučaju F. (glavni direktor belgijske kompanije F. javno je iznio da njegova kompanija nije sklona zapošljavanju migranta na radno mjesto zaposlenika koji instaliraju garažna vrata, a razlog takve poslovne politike je nepovjerenje klijenta prema toj grupi zaposlenika). Stav je Evropskog suda za ljudska prava da je ovakvom poslovnom politikom kompanija F., te izraženom predrasudom u procesu zapošljavanja migranata,

⁶ "Službeni glasnik" BiH, broj 31/2011

počinila izravnu diskriminaciju u zapošljavanju, iako nije bilo pojedinačne kolateralne štete, niti izravnog komparatora, što u predmetnom slučaju ima.

Odluka S. tužene, onako kako je koncipirana i u koju svrhu je donesena, može na diskriminaciju potaknuti i druge prema kojima S. nema položaj hijerarhijske nadležnosti kao kod tuženog i može biti poticaj drugim poslodavcima da prema osobama koje su završile privatni univerzitet i na istim stekle visoko obrazovanje - postupaju sa predrasuda, kako je to u konkretnom slučaju učinio sam tuženi.

Takva odluka tuženog odvrća kandidate sa privatnih visokoškolskih ustanova da uopšte konkurišu kod tuženog, jer unaprijed data takva predrasuda o diplomama stečenim na privatnim visokoškolskim ustanova i politika njihovog nevoljnog zapošljavanja narušava kredibilitet ne samo tužitelja nego i drugih kandidata u konkursnoj proceduri sa privatnih Visokoškolskih ustanova. Tužitelji su izravna kolateralna šteta obrazovnog sistema u BiH i njegovog vrednovanja, a komparativni faktor toj šteti su kandidati sa diplomama stečenim na državnim Visokoškolskim ustanovama, a razlog takvog odnosa tužene je upravo nepovjerenje prema tim diplomama stečenim na privatnim Visokoškolskim ustanovama, iako ih Okvirni zakon o visokom obrazovanju stavlja u jednak položaj i daje mogućnost osnovom istih jednak tretman pri zapošljavanju.

Stoji da tuženi ima diskreciono pravo, kao poslodavac, da raspiše konkurs i postavi opće i posebne uvjete za izbor kandidata i da bira, ali nema pravo da u postupku zapošljavanja zbog svojih predrasuda o privatnom obrazovanju, javno degradira diplome stečene na privatnim visokoškolskim ustanovama svojom odlukom da u postupku zapošljavanja - neće po automatizmu priznavati diplome sa privatnih visokoškolskih ustanova (što suprotno znači da će se diplome sa državnih visokoškolskih ustanova po automatizmu priznavati).

Imajući u vidu odredbu člana 12c) Zakona o zabrani diskriminacije, te odredbu člana 200. Zakona o obligacionim odnosima⁷ (u daljem tekstu ZOO) tužitelji imaju pravo na naknadu nematerijalne štete zbog učinjene diskriminacije, zbog povrede prava osobnosti. Imajući u vidu da se sa tužiteljima u postupku zapošljavanja postupalo drukčije nego sa drugim licima u istoj i sličnoj situaciji (nedozvoljeni osnov) i da ne postoji razumno i objektivno opravdanje razlike u postupanju od strane tuženog pri zapošljavanju, da je takvim postupanjem tužiteljima po osnovu obrazovanja i stečene stručne spreme u oblasti zapošljavanja nanесena šteta njihovom dostojanstvu, ličnosti, ugledu, pa vodeći računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kojem ova naknada služi, te periodu i dužini trajanja učinjene diskriminacije kroz raspisane konkurse, ovaj sud nalazi da bi iznosi od po ... KM svakom tužitelju, odnosno ukupno 5.000,00 KM, bila opravdana novčana naknada, obzirom na težinu učinjene diskriminacije i težinu nanесene štete. Ova šteta, njena visina i nastanak ne dokazuju se vještačenjem, nego se za njenu ocjenu i njenu visinu uzimaju u obzir okolnosti svakog pojedinog slučaja, a predmetni slučaj i njegove okolnosti opravdavaju dosudu iste.

U skladu sa prednje navedenim, te utvrđenu činjenicu da su tužitelji dokazali radnje koje je tuženi poduzimao prema tužiteljima u konkursnoj proceduri i zapošljavanju, da je

⁷ „Službeni list R BiH“, broj 2/92., 13/93. i 13/94., te „Službene novine F BiH“, broj 29/03. i 42/11

počinjeno nejednako tretiranje diploma i stečenog akademskog zvanja tužitelja stečenih na privatnim visokoškolskim ustanovama, od onih stečenih na državnim u postupku zapošljavanja, da su tužitelji kao stranke na tim činjenicama dokazali materijalno-pravne pretpostavke i uzročnu vezu o postojanju nejednakog postupanja u zapošljavanju, o postojanju obaveze tuženog za naknadu i nematerijalne štete (član 12c naprijed navedenog Zakon), valjalo je reviziju tužitelja usvojiti primjenom odredbe člana 250. stav (1) ZPP, obje nižestepene presudu preinačiti i donijeti odluku kao u stavu prvom izreke.

Imajući u vidu da je ovaj sud u povodu revizije tužitelja preinačio drugostepenu presudu, to je valjalo odlučiti o troškovima cijelog postupka (član 397. stav (2) ZPP), a koji se sastoje od troškova sastava tužbe po advokatu 851,00 KM plus 17% PDV 144,70 KM odnosno ukupno 995,70 KM, zastupanje tužitelja po advokatu na pripremnom ročištu od 22.12.2016. godine u iznosu od 851,00 KM plus 17% PDV 144,70 KM odnosno ukupno 995,70 KM, zastupanje tužitelju po advokatu na nastavku pripremnog ročišta od 24.01.2017. godine 424,50 KM plus PDV 17 % 72,35 KM odnosno ukupno 487,90 KM, zastupanje tužitelja po advokatu na ročištu glavne rasprave od 29.03.2017. godine 851,00 KM plus 17% PDV 144,70 KM odnosno ukupno 995,70 KM, zastupanje tužitelja po advokatu na nastavku ročišta glavne rasprave od 27.04.2017. godine 424,50 KM plus PDV 17 % 72,35 KM odnosno ukupno 487,90 KM, sastav obrazloženog podneska sačinjenog po advokatu od godine 424,50 KM plus PDV 17 % 72,35 KM odnosno ukupno 487,90 KM, sudska taksa na tužbu 300,00 KM, sudska taksa na presudu 900,00 KM, troškovi sastava žalbe po advokatu 1.350,00 KM plus PDV 17% 229,50 KM odnosno ukupno 1.579,50 KM, što sabrano daje iznos od 7.230,30 KM, a čija visina je određena saglasno odredbi člana 386. stav (1) ZPP i člana 12., 13. stav (1) tačka 1a), 1b), 1c), stav (2) tačka 1a), stav (3) tačka 1a), stav (5) tačka 1a) i član 26. Tarife o naknadama i nagradama troškova za rad advokata⁸, te član 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o advokaturi F BiH⁹. Kako je tužitelj u revizijskom postupku uspio, to mu pripadaju i troškovi sastava revizije u iznosu od 1.350,00 KM plus PDV 17% 229,50 KM odnosno ukupno 1579,50 KM, pa ukupni troškovi tužitelja iznose 8.809,80 KM (7.230,30 KM + 1.579,50 KM = 8.809,80 KM). Stoga je saglasno odredbama člana 397. stav (2) u vezi sa članom 386. stav (1) i 396. stav (1) ZPP i donijeta odluku o troškovima cijelog postupka, kao u izreci presude. Rok za izvršenje činidbe određen je u skladu sa odredbom člana 179. ZPP-a.

Predsjednik vijeća
Goran Nezirović, s.r.

⁸ „Službene novine F BiH“, broj 22/04

⁹ „Službene novine F BiH“, broj 18/05